

Volatilita cien stúpa

Perspektívy agropotravinárskeho komplexu sa podľa Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory (SPPK) musia bezpochyby spájať s ekonomickou pozíciou odvetvia a jeho reakciami na sociálno-ekonomický vývoj. „Toto sú kľúčové rámce, v ktorých sa bude odvíjať podnikanie v chlebovom odvetví“, povedal ústredný riaditeľ SPPK Jozef Artim.

Vo všeobecnosti sa očakáva, že svetová populácia do roku 2050 vzrastie zo súčasných 7 miliárd na 9 miliárd, ba podľa niektorých projekcií Organizácie spojených národov (OSN) až na viac ako 10 miliárd ľudí. A stúpnuť by mal aj priemerný príjem každého človeka do roku 2050, pričom by k tomu malo dôjsť naprieč všetkými regiónmi. Výkon, respektíve produktivita súčasného systému poľnohospodárstva sa za posledných niekoľko dekád významne zlepšila. Avšak musí permanentne čeliť novým výzvam, najmä v dôsledku stále nestabilnejšej klímy a celkových klimatických podmienok.

„S demografickým vývojom a očakávaným rastom príjmov ľudí sú spojené aj očakávania potreby výrazného zvýšenia produkcie potravín“, uviedol predseda SPPK Milan Semančík. „V tomto smere by však výrazným príspevkom bolo obmedzenie plytvania potravinami a ich lepšia distribúcia v celom výrobnom-odbytovom reťazci, ktoré by mohlo budúce produkčné nároky znížiť možno až o polovicu.“

Významný agrárny ekonóm Gejza Blaas už dávnejšie upozornil, že hospodárenie poľnohospodárstva závisí predovšetkým od situácie na komoditných trhoch, ktorá sa cyklicky mení. V dôsledku internacionalizácie a globalizácie trhov má vo veľkých geografických regiónoch viac-menej rovnaký alebo podobný charakter. Ako však pripomenul, ovplyvňuje ho aj veľkosť národných trhov, sociálno-ekonomická štruktúra fariem a organizácia dodávateľských a odberateľských odvetví.

„Stabilitu hospodárenia prvovýrobcov negatívne ovplyvňuje volatilita trhov, ktorá v poslednom období výrazne stúpa. Je to vážny problém, ale existujú prostriedky, ako čeliť jeho dôsledkom v podnikoch i na úrovni agrárnych politík. Ich využitie bude o to dôležitejšie, k čím väčšiemu kolísaniu dopytu i cien bude dochádzať“, dodal G. Blaas.

Spoločná poľnohospodárska politika (SPP) EÚ sa podľa neho už vyše dvadsať rokov uberať smerom oslabovania svojho vplyvu na stav agrárneho trhu. Svoje ciele - zabezpečiť príjem a životnú úroveň poľnohospodárov dosahuje prevažne priamymi finančnými prevodmi na účty oprávnených osôb. Je to výsledkom veľkého liberalizačného tlaku, ktorý sa vyvíja predovšetkým prostredníctvom Svetovej obchodnej organizácie (WTO). Keďže sa takto v posledných rokoch funkcia trhových regulačných nástrojov výrazne potlačila, vzrástla úloha samotného trhu.

„Základom jeho stabilizácie bude vysporiadanie sa s vplyvmi rozkolísanosti agrárnych trhov na hospodárenie poľnohospodárskych subjektov“, konštatoval G. Blaas. „Na podnikovej úrovni sa jej dá čeliť inováciou a diverzifikáciou výrobkovej štruktúry, zvyšovaním podielu produktov s vyššou pridanou hodnotou, ale napríklad aj združovaním producentov do výrobných-odbytových združení“.

Účinným nástrojom môže byť podľa viacerých odborníkov tiež uzatváranie dlhodobých zmlúv s odberateľmi, na ktoré SPPK neustále upozorňuje svojich členov. Zabúdať nemožno ani na vytváranie finančných rezerv v „lepších“ obdobiach, rozširovanie skladovacích kapacít a orientáciu aj na nepoľnohospodárske činnosti a služby vo vidieckom priestore.

Verejná politika môže na volatilitu trhov reagovať pokračovaním programu priamych platieb, implementáciou anticyklických podporných programov, či vytváraním fondov a zabezpečovacích mechanizmov na zmierňovanie dôsledkov finančných excesov v poľnohospodárstve. Odborníci

odporúčajú tiež programy poistenia príjmu farmárov s verejnou podporou, prispievajúcimi k ich dôchodkovej stabilizácii, čo sa SPPK snaží dôsledne naplňať.

Roľnícke noviny; snc; 8.10.2014